285

COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"

VIRGIL GHEORGHIU

ACUL DE CRAVATĂ

285

Colecţia
„POVESTIRI ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Ştiinţa şi Tehnica
Anul XII
1 octombrie 1966

O INSOLITĂ ÎNTÎLNIRE A DOI ARTIŞTI

Sub auspiciile anticipaţiei are loc în acest număr al Colecţiei întîlnirea a două destine artistice. Un poet mai vîrstnic şi o tînără pictoriţă îşi fac laolaltă aici debutul ştiinţifico-fantastic.

Poetul este Virgil Gheorghiu. Cunoscut încă dinainte de război din paginile unor reviste ca „Unu", „Bilete de papagal", „Cuvîntul Liber", şi-a strîns poemele în cîteva cărţi: „Febre", „Marea vînătoare", „Tărîmul celălalt", „Cîntece de faun", „Pădurea adormită", trei dintre aceste volume fiind distinse cu premii. Înrudită cu lirismul bacovian, după cum observa G. Călinescu, poezia lui Virgil Gheorghiu convertea în subtilă melopee protestul iscat de vicisitudinile vieţii. „Marile fraze enigmatice", atmosfera „algidă" (după expresia aceluiaşi critic, adică: glacială) şi mai ales o fantezie care asociază „cele mai disparate elemente în timp şi spaţiu" au stat, cred, la izvorul tulburătoarei inspiraţii anticipative de astăzi.

În ceea ce o priveşte pe Duda Voivozeanu, ilustratoarea „Acului de cravată" istoria ei este infimă pe lîngă marele talent de care a fost fulgerată în 1964. Într-adevăr, ea a început să picteze la vîrsta cînd alţii termină Institutul de arte plastice, iar pînă atunci nu se gîndise că ar putea picta şi nici nu făcuse vreo schiţă. A trebuit ca hazardul să-i pună înainte nişte culori, pentru ca din mîna ei să răsară acele stranii şi uimitor de mature desene şi tablouri care au şi fost admirate în ultimul an cu prilejul a trei expoziţii de amatori.

Dacă această insolită întîlnire are loc sub zodia literaturii ştiinţifico-fantastice, e interesant să relevăm faptul că profesia „de bază" atît a poetului cît şi a pictoriţei o constituie muzica. Virgil Gheorghiu este un excelent pianist şi un distins muzicolog, iar Duda Voivozeanu este şi ea legată de muzică, pe care o predă ca profesoară.

Broşura de faţă poate sta deci mărturie că, alături de disciplinele ştiinţifice şi tehnice, şi muzica poate fi o cale de acces spre anticipaţie.

A. R.

Coperta-desen: DUDA VOIVOZEANU
Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Portret: ALEXANDRU DIACONU
Prezentarea grafică: CORNEL DANELIUC

PROLOG

Au trecut vreo patru ani de cînd mi-am petrecut concediul de vară într-un oraş provincial de care eram legat prin nişte evenimente de ordin sentimental. La revederea locului unde am întîlnit-o întîia oară am tresărit. Vechea noastră bancă era acum zilnic ocupată de un domn în vîrstă, curbat sub amintiri. Aşezîndu-mă lîngă el, m-a privit fugitiv. Probabil inspirîndu-i încredere, se pregătea să stea de vorbă cu mine. Sînt convins că toţi oamenii sînt interesanţi cu odiseile lor, dar de cele mai multe ori valul de intimitate al începutului se solvează prin refluxuri de plictiseală. După ce aruncă puntea acelui „azi e foarte cald", mă întrebă ce carte ţin la subsuoară. Nu ştiu de ce găsii nimerit să-l mint :

— E un tratat de cosmografie şi de măsurătoare a distanţelor cereşti...

— Aşa, aşa, răspunse vecinul meu bătrîn îngîndurat. Deci vă ocupaţi cu astronomia ?

— Dacă vreţi — la figurat. Public din cînd în cînd cîte o carte.

— Scriitor ? Aş dori să vă propun ceva în legătură cu asta. Ah, — îmi spuneam — începe odiseea personală, aspiraţia eternizării...

— Ce anume ? i-am ripostat cam brutal.

— S-a întîmplat cu mine în trecut ceva de necrezut. Dv. ştiţi că se petrec în viaţă multe lucruri inexplicabile. Întîmplarea mea extraordinară pe care deseori o confund cu un vis am rezumat-o în nişte notiţe. Eu nu am talent, însă cred că din ele dv. aţi putea reconstitui ciudata aventură prin care am trecut în tinereţe.... Bucuria mea de pensionar, la capătul drumului, ar creşte dacă v-aş stîrni interesul. O duc bine, văd o lume nouă ridicîndu-se. Însă ce vreţi, eu trăiesc din iluzii, cu privirile în trecut, spre povestea mea adevărată, din nefericire desfăşurată fără martori. Se recomandă : Caius Nolea, inginer de mine. Locuiesc pe aproape. Sînt singur...

soția mi-a murit în 1944, în timpul unui bombardament. Sărmana Riri..., își șterse o lacrimă. Ne ridicarăm.

— Vă rog să poftiți la o cafeluță și am să vă citesc, dacă binevoiți, din aceste însemnări stranii.

— Merg cu plăcere cu d-ta, domnule inginer, beau și cafeluța, dar nu e nevoie să-mi citiți. Dacă merită, vă promit că mă ocup serios de notițe și vi le public sub numele dumneavoastră.

Ridică mîna în semn de protest :

— Asta să nu o faceți ! E nedrept. Dacă tratezi o temă de Bach sau Mozart, variind-o, cine e autorul ? Eu vă ofer numai date, cu alte cuvinte, tema și imixtiunea mea involuntară în aventură.

„Oricum, e dornic de glorie" — monologai. Ghicindu-mi parcă gîndul, continuă :

— Arta are puterea să te reînvie. Dacă aș putea să citesc cîndva în realizare literară cazul meu deosebit, ar fi ca și cum aș mai trăi încă odată...

Pornirăm. Între glicinele căsuței lui, pe cerdac, îmi servi o cafea amară ca fierea. Alături îmi puse niște file scrise parcă de zeul andrelelor. Voind să le răsfoiesc, mă opri energic.

— Nu aici, vă rog frumos. Cercetați-le la dumneavoastră acasă. Cel puțin, dacă nu merită nici o atenție, să fiți departe, eu să nu știu și să nu încerc deziluzia pe loc, acum. Noi, bătrînii, ne hrănim cu nimicuri, cu perspective... Puneți-le în buzunar.

Pe urmă domnul Caius Nolea mă conduse pînă la portiță, cerîndu-mi pentru a zecea oară să nu-l uit, să am grijă de povestire...

În vara următoare am revenit la cerdacul cu glicine să-i comunic că însemnările lui mă entuziasmaseră, că le voi stiliza, că vor apărea cîndva.

Acolo în grădiniță însă, acum era zgomot mare. Se auzeau aruncări de zaruri, „hai noroc", și se trasmitea un meci. Am aflat că bătrînul meu prieten murise cu cîteva luni în urmă de un infarct miocardic. Iată, mă țin de cuvînt, Caius Nolea. Aici se desfășoară, așa cum ți-ai dorit, extraordinara ta întîmplare, cu unele schimbări cronologice.

1

Sînt de profesiune inginer de mine. Între 1925 și 1929 mi-am completat studiile la Paris, cu imense sacrificii din partea familiei mele. Pentru a mă susține în străinătate, primeam ajutoarele colective ale fraților și surorilor, care îmi

expediau, cînd puteau, mandate prin Banque de Paris et des Pays-Bas. Din partea tatei, care trăgea greul, primeam ceea ce reușea să ia cu împrumut : bani cu dobîndă mare, precum și din ipoteca unui imobil modest, jumătate năruit. Traversam epoca diplomelor care se puteau cumpăra. Cum eu nu aveam alt capital decît puterea de muncă, urmăream să capăt patalamaua prin studiu perseverent. Constrîns de economii, locuiam în sudul Parisului, la Fontenay-aux Roses. Acolo, într-o cameră modestă la etaj, citind cu mîna la tîmplă, presam orele nopților și tinerețea mea în filele cursurilor. Drumurile la Paris erau rectilinii. Luam trenul-centură pînă la stația Luxembourg. Pe urmă o întindeam pe jos pe strada Auguste Comte pînă la Boul Miche nr. 60, la Școala națională de mine. După ce mîna dreaptă se anchiloza de luatul notițelor, mă îndreptam spre casă, înăbușindu-mi în inimă setea de dragoste, de concerte, de voiajuri și poezie. Nu aveam nici vreme și nici mijloace să mi-o potolesc. Singurul lux pe care mi-l permiteam, legat și de igienă și de sărăcie, erau promenadele prin pădurile învecinate, Clamart și Meudon. De o asemenea plimbare duminicală se leagă și cazul straniu care ani și ani m-a preocupat și chinuit. Iată cum s-au petrecut lucrurile : într-o după-amiază de iulie, pe la orele trei, am coborît pe strada în pantă Boucicaut spre cafeneaua Cavet. Parcă o mai văd și astăzi pe frumoasa fată a patroanei localului, servindu-mi cu grație franceză licoarea aromată. Mai resimt și pot reconstitui încă atmosfera trecutului, cu mese gălăgioase de belotă, aureolate de grosul fum al lulelelor de muncitori. Mai disting, în rumoare, refrenurile de nemulțumire ale cetățenilor, acele „crénom de crénom" repartizate printre sorbituri de rom și absint, cu colțurile gurii lăsate de amărăciune. Iulie însă, torid și senin, filtra prin geamurile deschise adieri de trandafiri. Un patefon baritonal, cu arcul muiat și el de zăpușeala zilei, ondula leneș ritmul înfocatei Josèphine Becker, ritmul Valenciei, succesul sezonului. Schimbînd istovita atmosferă, franjurile cu mărgele ale ușii au fost despicate deodată de o siluetă zveltă. Un bărbat înalt, elegant, de o atică perfecțiune a trăsăturilor, intră și luă loc la o masă izolată din fund. După aprecierea mea nu trecuse de patruzeci de ani. Ceea ce m-a impresionat la acest vizitator erau ochii, pe care și i-a rotit prin cafenea. Semănau cu două diamante negre, scînteietoare. La fel lucea parcă și un ac de cravată înfipt în nodul ei. Privirile noului consumator dovedeau o vitalitate de genial dezlegător al tainelor naturii, un pasionat savant. Mi-am dat seama că toate preocupările lui alunecau deasupra noastră, că aveau alte coordonate. Doream, cu elanul puternic al tinereții mele, să mi-l fac prieten pe loc, să aflu cine e, cu ce se ocupă, unde locuiește și să-i devin

ucenic. În minte mi-l închipuiam cu halat alb, între sîrme și retorte de laborator. După ultima sorbitură de cafea se ridică brusc, îndreptîndu-se spre „Citröyenul" de la marginea trotuarului. Deodată îl auzirăm strigînd ca înjunghiat pe la spate: „Ajutor! Am fost prădat! Mi s-au furat planurile! Sînt un om pierdut, vai, sînt pierdut"... Toți consumatorii, între care și eu, dădurăm buzna pe trotuar. Galben la față, scuturat de tremurături, victima furtului se prăbușise cu fruntea în mîini pe scara mașinii. O deznădejde mută pusese stăpînire pe el. Pe cînd voiam să-i adresez cîteva cuvinte consolatoare, apărură doi polițiști, care împinseră brutal masa curioșilor. Răspunzînd întretăiat la ancheta autorității, aflarăm că i s-a furat o geantă cu planuri, că avea înăuntru o invenție personală și că se îndrepta spre Issy. Se numea Nadier. În larma de atunci n-am reușit s-aud prenumele. Nefericitul incident mă indispusese, așa că îmi pieri tot cheful să mai colind prin pădurile înflorite și răcoroase. Mai aruncai o ultimă privire de compasiune acestui domn Nadier și, părăsind mulțimea tot mai compactă de gură-cască, m-am reîntors acasă în galeria studiului meu minier. Începeau examenele de diplomă. Am absolvit școala după două săptămîni și urma să părăsesc definitiv Parisul. Cam cu două zile înainte de înapoierea în țară, mi-am luat rămas bun de la viața de student. Mă cuprinse un dor viu de cafeneaua „Cavet". Clienții mai comentau încă furtul Nadier, nearătînd simpatie pentru păgubaș. La zece fraze revenea cel puțin o dată epitetul „sacré richard"*. Îi înțelegeam, însă în mine stăruia iluminarea acelor pupile fascinante. Nu puteam părăsi Fontenayul fără să revăd draga pădure din Meudon, peluza datînd din anul 1680, marea de smarald a bătrînilor arbori. Răscoleam frunzele cu piciorul, deprindere rămasă din clasele primare. Tot hoinărind, zării pe o alee trei copii, cinchiți, care trăgeau de un soi de planșă, ori de o hartă, disputîndu-și dreptul de proprietate. Îi observam. Fantezia copilului rămîne fantezie.

— Proști mai sînteți, striga unul. Sigur că e planul unei comori. Hai s-o căutăm. Dar eu conduc, s-o știți.

— Eu am văzut-o întîi. E a mea. Eu sînt șeful.

— S-o crezi tu; decît să fie a ta, na, mai bine o rup.

Atunci ieșii la luminiș, mă apropiai să aflu despre ce e vorba. Certăreții o luară la fugă. Pe iarbă am găsit o elucubrație de geometrie descriptivă, cu niște calcule de improvizație. Alături de acest desen-farsă, o geantă mucegăită, umflată de ploaia ultimelor zile, părea un corb împușcat. Imediat, geanta mi-a sugerat furtul de la cafenea. „A aparținut savantului meu" — am exclamat. Începui să-i scotocesc des-

* Sacré richard — bogătaș blestemat.

părţiturile. Goală. Nici urmă de planuri. Ridicînd clapa unui compartiment fals, nedescoperit nici de hoţi, nici de copii, am dat de un carnet voluminos, de culoare viorie.

L-am deschis febril. Pe fila primă, sub iscălitura J. Nadier (cum l-o fi chemînd : José, Jean, Jacques, Jérôme), ochii mei întîlniră un titlu subliniat cu cerneală roşie „Vie intime". Idées et formules. *M-am lămurit repede. Iată ce căutaseră răufăcătorii ! Pretinsele planuri erau o inducere în eroare. Pe cine voia Nadier să deruteze ? Avea duşmani, presupuneam. Carnetul le scăpase de sub ochi şi acum era în mîna mea. Hoţii n-au putut bănui abila substituire, nada cu planurile false, aşezate la vedere în geantă. Am strîns grijuliu însemnările la piept. La rîndul meu devenisem o derivată de infractor. Totuşi, primul gînd care m-a străbătut atunci era să le restitui proprietarului inventator înainte de a părăsi Franţa. M-am îndepărtat iute de locul cu pricina, pentru că din hăţişurile vecine răzbăteau rîsete surdinate, ecouri de patefon, clinchet de pahare. Erau concluziile unor week-end-uri franceze, înaintea începerii unei noi săptămîni de lucru. Peste sudul Parisului cădeau vălurile serii. Am fost obligat să renunţ la aşternerea unei flori pe mormîntul inspiratoarei poetului Arvers, a celebrului şi unicului său sonet. Visam, de asemenea, să parcurg valea Bievrei, cu tăbăcării şi spălătorii, atît de frumos cîntată de Victor Hugo. Întorcînd spatele unui crepuscul de aur, zoream spre şosea, în căutarea unui camion care să mă ducă acasă. Era tîrziu. Trebuia să-mi fac bagajele. A doua zi după-amiază plecam la Bucureşti. Ca să ocolesc discuţiile şi întrebările gazdei, m-am strecurat cu paşi de pisică în odaia mea, pipăind pe întuneric carnetul. Dimineaţa devreme mi-am achitat chiria, luîndu-mi rămas bun de la proprietari. Coborînd spre gara Fontenay, am salutat rînd pe rînd chioşcarul, franzelarul, vecinii cunoscuţi. După depunerea cufărului la „consigne", în gara de Est, îmi mai rămîneau cinci ore disponibile. N-am voit să cedez dorului de reminiscenţe idilice, studenţeşti, şi m-am hotărît să-l caut pe Nadier. Nu ştiam ce prenume se potrivea acelui „J" din carnet. Cum să-l găsesc în sumedenia de „N"-uri ale cărţii de telefon ? Parcurgînd cu ochii această literă, m-am îngrozit. Umplea vreo cincizeci de file. Un ac într-un car cu fîn ! J. Nadier — negustor, J. Nadier — librar, J. Nadier — lăcătuş. Nici un inginer cu N. J. !*

Un client de la o masă vecină, care auzise cuvîntul inginer (în româneşte sună aproape la fel ca în franţuzeşte), se apropie de mine şi intră în vorbă.

— Iertaţi-mă că intervin, dar nu departe de aici veţi găsi ceea ce căutaţi, pe ing. Nadier, Jérôme Nadier. Locuieşte în

B-dul Raspail, la nr. 78. Îl cunosc personal. Dacă vă pot fi util cu ceva?

I-am mulțumit și am plecat spre acest Nadier de pomină. Să știi că el o fi... În sfîrșit, voi strînge mîna omului excepțional. La etajul doi, unde mă îndreptase proprietăreasa, era în adevăr o placă de bronz cu numele gravat Jérôme Nadier — inginer. Sun. O doamnă bătrînă mă întrebă pe cine caut, suspectîndu-mă ; nu deschise complet ușa.

— Pe inginerul Jérôme Nadier.

— Me voilà, îmi răspunse un glas bărbătesc din spatele ei. Dezamăgirea fu cruntă cînd îl privii. Nu era omul meu.

— Iertați-mă, e o confuzie, m-am scuzat. Îmi permit să vă întreb dacă nu cumva aveți aici la Paris vreun „tiz" tot inginer, un inventator sau cam așa ceva. Falsul Jérôme Nadier zîmbi și își trecu mîna prin barbă.

— Da, stimate domn, există un „tiz". Am avut și eu destule dezagremente din pricina acestei identități de nume. Acela pe care îl căutați locuiește în Issy.

— Issy! exact Issy, am exclamat cu o bucurie nestăpînită.

— Vă informez, orice treabă veți fi avînd cu el, că e un fantast, aș îndrăzni să afirm, un descreierat, un căutător de miracole. Pe seama lui circulă o sumedenie de legende.

Am sărit ca ars.

— Ce fel de legende? Tare aș fi curios să le cunosc și eu. Dacă m-ați informa v-aș fi recunoscător. Domnul Nadier din Issy mă interesează în cel mai înalt grad.

— Ei bine, fie, am să vă pun în curent dacă țineți morțiș. Iertați-mă că nu vă poftesc în casă. Facem reparații și e deranjat. Jérôme Nadier, fost docent universitar pare-se, a declarat într-o conferință și în fața unor somități în știință că el personal are legătură cu un spirit superior dintr-o altă planetă, că a zburat pînă acolo fără nici un fel de aparat, anunțînd totodată că va mai zbura. Nadier, vă închipuiți, e complet discreditat astăzi. Mi se pare că a și fost internat. Alte amănunte nu vă pot da. Ar fi mai bine pentru dv. să nu aveți de-a face cu acest om ciudat.

— Nu văd inconvenientul, totuși așa voi proceda, am declarat zîmbind și mulțumindu-i pentru avertisment. Salutai și coborîi scările. Ce poveste de adormit copiii! Și Nadier în cafeneaua „Cavet" mi se păruse o personalitate, un om integru și serios. Zbor spre astre fără aparat, prieten în Cosmos! Era, într-adevăr, ceva dement în această afacere. M-am uitat la ceas. Mai erau trei sferturi de oră pînă la plecarea trenului în țară. Restituirea carnetului nu mai putea avea loc. Împrejurările mă obligau să-l iau cu mine în România. Aveam credința că în el voi descoperi cheia tainei (dacă exista vreuna) și a mărturisirilor care l-au îndreptat pe sărmanul inginer spre

cămaşa de forţă. Carnetul inginerului Nadier începu să mă obsedeze. Parcă-mi ardea buzunarul şi-mi năruia liniştea. Era ca o bombă explozivă. M-am prefăcut că umblu la sandvişuri şi am închis notiţele găsite în pădurea Meudon tocmai în fundul valizei. Pe urmă am adormit. Vedeam în vis oameni plutind, făcîndu-mi semn să-i urmez.

2

Graniţa! Cînd am văzut soldatul român, l-am salutat pe fereastră, de departe, cu un „bine te-am găsit". Auzeam vorbindu-se româneşte prin staţii şi încercam cuvintele cu fiecare călător, parcă le descopeream atunci. Dorul de casă întîrzia timpul, tîra trenul ca melcul. În sfîrşit, iată-mă îmbrăţişat de părinţi. Mama îmi dă tîrcoale, ar vrea să-mi desfacă geamantanul, să-mi revizuiască lucrurile şi să afle din hîrtiile uitate, din programe de spectacole, bileţele, plăţi la restaurant cam ce fel de viaţă dusesem. Tata era mereu pe drumuri. Tot bătînd ministerele, îmi găsi o slujbă de inginer. Instalat într-o odaie igrasioasă, fără lumină, adunam coloane sau refeream petiţii. Îmi depănam orele: de acasă la serviciu, de la serviciu acasă. Apoi deodată căzu trăsnetul nenorocirii. Tata muri într-un cumplit accident de tramvai. Numai la cîteva luni se stinse şi mama de supărare. Împietrit de suferinţă, rămăsesem singur. Nu mai auzeam nici foşnetul halatului mamei, nici luleaua bătrînului aprinzîndu-se. Începuse marea singurătate. Nu ştiam să-mi fac prieteni. Eram prea sălbatic. Aveam spaimă de obligaţii, de bodegi, de scandaluri, şi mai ales de amărăciunea decepţiilor. Acelaşi lot de prudenţă trăgea şi în balanţa rezervei cînd era vorba de apropieri feminine. O colegă de birou cu ochii verzi, visaţi de mine în liceu, mi s-a adresat odată, stîrnind rîsul celorlalţi funcţionari.

— Nu credeţi, domnule Nolea, că ar fi vremea să vă călcaţi hainele? O chema Riri Damian. Prozaica remarcă mă tulbură. Începusem să mă gîndesc seara la fată. O priveam pe furiş, insistent, apărîndu-mi încă voluptatea izolării. Evitam complicaţii care mă puteau angaja. De la cinci după-masă, ferecat în odaie, aprovizionat pînă a doua zi, citeam ori lucram la un proiect de ameliorare a extracţiei carbonifere, care însă nu a fost aplicat în procesul producţiei. Oricum, căpătasem o gloriolă de „savant", prestigiul îmi creştea platonic. Ghetele, hainele, cămăşile mi se uzaseră.

3

Pe Riri o priveam tot mai insistent. Mă apropiam de epicentrul unei pasiuni. Ca să nu-i fie rușine cu mine cînd voi avea curajul s-o invit la cinema, m-am decis să vînd casa părintească, adică cele două odăi dărăpănate, cmidăria de grădină cu zaplazul putred. „Aranjat“ la propriu și la figurat, de un misit, am devenit într-o noapte din proprietar chiriaș. O parte din bani i-am depus, iar din rest mi-am încropit o garderobă convenabilă. Mai spălat și burlac pe deasupra, șefii începuseră să mă invite la masă. Bineînțeles că-i refuzam, pretextînd ore suplimentare, meditații, travaliu personal, un ulcer și consecvență în celibat. De ce nu mă invitau părinții lui Riri?... Abătut din cauza ezitărilor mele, m-am claustrat într-o mansardă spațioasă. Eram înconjurat de apartamente încălzite, așa că făceam economie de lemne. Pe gerul cel mai mare îmi intra luna mai în odaie.

Începui migăloasa despachetare a redusei mele gospodării. O pipetă, un dop și alte mărunțișuri descoperite, redeșteptară pregătirea unei doctorii în anii de școală, lacrimile mamei picurate în ceai, pașii tăcuți și mărunți. Scrisori vechi, țigarete măcinate, scrumiere demodate au infiltrat și în noul meu sediu de existență părerile de rău. După două după-amiezi de robotit, ordinea dădu primul ei semnal armonic. Numai cufărul de voiaj nu-și găsea locul, zăcînd colbăit lîngă fereastră. Trebuia să-l golesc. Apărură rînd pe rînd: compasul, rigla de calcul, planșa, creioanele, actele, niște pantaloni de student. Retușa finală a acestui interior călător fusese făcută de mîna mamei cu cîteva zile înainte de a mă părăsi. Ustensilele studențești se aliniară pe birou ca altădată. Mă cuprinse un dor copilăresc să îmbrac pantalonii aceia peticiți, membrana reziduală a unei tinereți studioase. Trăgîndu-i afară, pe podea, se rostogoli un sul violaceu. Carnetul lui Nadier! Cum de-l uitasem? Acolo îl făcuse vălătuc mama. M-am repezit să-l ridic, ca un căutător de comori zărind galbeni sub tîrnăcop. Tot atunci am găsit și explicația indiferenței mele de un an și jumătate față de acest carnet extraordinar. Nu erau nici uitare, nici remușcare că nu l-am restituit, nici etica atitudinii de a smulge vălul ce acoperă o viață de prieten îndepărtat. Muream de curiozitate, dar amînam „sine-die“ bucuria de a viola pecețile, căutînd să iau contact cît mai tîrziu cu fenomenul real. Ezitări specifice caracterului meu. Am aprins lampa de birou, am lăsat storurile, am răsucit cheia în broasca ușii. Preparam parcă o experiență magică. Cu o mînă tremurătoare am întors prima pagină după titlu. Privirea mi se încurca într-un volog de ecuații. Scrierea, pe lîngă tot hermetismul

algebric, mai era și ilizibilă. Cu lampa și ochelarii, am deslușit enunțul matematic despre spațiu, timp și materie, despre raza geometrică și gravițională a unui astru. Bănuiam că Jérôme Nadier nu se jucase cu abstracțiunile și că urmărea o realizare uriașă. Unde se afla nucleul căutărilor lui? O afirmație înflăcărată plasată acolo între teoreme, precum și cîteva precizări mi s-au părut mai importante decît raportul clasic al constantei gravitației, masei corpului și vitezei. Ele mi-au determinat și zona unde investiga inginerul : cîmpurile cerebrale. Astfel am întîlnit următoarea izbucnire entuziastă :

— Bravo ! Am ajuns la capăt. Îl consult pe Hans Berger. Trebuie studiate razele delta. Nu mă sprijin pe alfa. Sînt prea slabe. Ant și N-ga mi-au trimis cartușele. „Ce-or fi însemnînd Ant și N-ga ?". Camuflări pseudonimice ? Invenții, rebusuri ? Parcă mă aflam într-o sinuoasă trecătoare cețoasă. Deodată se deschise un orizont albastru, se prevesti limpezirea, prin apariția unui alt titlu subliniat cu creionul roșu. Fila foșnea uscată, îngălbenită, dar cerneala nu se decolorase. „Jurnal intim". Reproduc fără nici o modificare textul. „Am auzit distinct, clar, cu urechile mele, la imperfectul meu aparat de radioamator, un mesaj astral. Cuvintele clare în franceză mi se adresau direct. Formidabila comunicare venea, după cum mi s-a dezvăluit ea singură, de la un locuitor din Ursa Mare. Desigur că am bănuit imediat o farsă sinistră pe care mi-o jucau niște amici ai undelor. Am început să-i persiflez cu expresii ca «lasă-te de glume și du-te la culcare», «fii serios la ora asta» ori «zău, nu mai spune». Atunci la ora unu noaptea, în 27 august 1923, a urmat o pocnitură infernală drept răspuns. Lămpile se arseseră și o jerbă de foc traversă odaia. Vă închipuiți ce cumplită spaimă am tras. Bîjbîind pînă la luminare, am aprins-o, am reparat siguranța și am pus lămpi noi aparatului. Ore întregi, pînă aproape de dimineață, am stat cu căștile la ureche, doar, doar să mai prind ceva ; mirajul, căci așa îl numeam, mirajul meu auditiv se topise în valurile hertziene. Un bîzîit cu paraziți era singura muzică haotică a veghei mele inutile. În noaptea următoare, exact la aceeași oră, mi-am continuat convorbirile cu îndepărtații mei prieteni din Minsk, Barcelona și Londra. Atacam diferite subiecte. Cu Pablo Jimenez discutam despre frumoasele coplas*, cu Volodea despre prinderea vulpilor albastre, iar cu Harry Dickson despre crimele senzaționale la ordinea zilei. La ultimul meu «good night my dear Harry», o punctare neobișnuit de puternică asaltă din nou aparatul. Știam precis, intuiam că era vorba de aceeași intervenție din noaptea trecută. De data aceasta, mesajul mi se adresa pe nume :

---

* Coplas — cîntece spaniole.

— Jérôme Nadier, Jérôme Nadier, iartă spargerea lămpilor și primește un galactic sărut fratern. Te felicit pentru realizarea metalului eludiu. O altă izbitură întrerupse recepția. Am rămas împietrit de surpriză. Acela care-mi vorbea știa absolut totul despre secretul eludiului, metalul obținut după ani de eforturi. Nimeni nu se amestecase în lucrul meu, în cercetările mele. Nici soția mea, Yvonne, nici Max Olibert, socrul, care-mi pusese la dispoziție bani și laboratoare utilate perfect. Dar dacă într-adevăr acel personaj cosmic era în stare să mă urmărească pas cu pas pe un făgaș de comunicare străin nouă, pămîntenilor? Se strecurase fără doar și poate ca o umbră în activitatea mea. Cunoștea pînă și numele metalului. Nu-l rostisem nimănui, nu-l scrisesem nicăieri. Deci fiecare gînd al meu fusese depistat. Seiful era intact. Nimeni nu umblase la mostra de eludiu. Mi se citiseră gîndurile cu geniale procedee de înregistrare. Mă întrebam cu ce scop? Prin faptul — monologam eu — că acest X galactic a reușit să-mi descopere în cotloanele minții existența eludiului cu neîntrecuta-i putere absorbantă, oare nu mi-a dibuit și ceea ce constituia sensul central al muncii mele științifice? Începea să-mi fie teamă că sideralul cititor de gînduri știa absolut totul despre cartușele recipiente, despre rezervorul propulsiv și despre materialul ce urma să devină conținutul recipientelor. În mijlocul deznădejdii însă, am simțit ca o revelație realitatea interesului purtat de acel frate din Cosmos. El îmi căuta prietenia pentru asemănarea descoperirilor. Poate și el utiliza pătrunderea în conștiință prin înregistrarea biocurenților cerebrali, traducîndu-i în gînduri obișnuite. Cred că i se păruse o joacă procedeul de a găsi undele hertziene care înfășurau Pămîntul nostru ca o ață mosorul și un travaliu de copil înnodarea undelor din constelația lui cu acelea din imperfectele noastre aparate. Am afirmat mai sus asemănarea descoperirilor. Prietenul galactic, căci acum îl numeam astfel de cînd îmi pierise spaima că mi-ar putea pricinui vreun rău (de atîția ani de cînd îmi spionase invenția ar fi reușit să mi-l pricinuiască), prietenul anonim stăpînea tot atît de măiestrit ca și mine oceanul energetic al globului terestru cu care eu lucram: biocurenții umani. Numai și numai acest motiv l-a determinat să dorească prietenia mea și să stabilească o comunicație directă cu mine, alegîndu-mă dintre toți locuitorii Terrei".

Aici, carnetul lui Nadier digresa în informații domestice. O înșiruire de prețuri, de lenjerie.

Apoi reveniri la problemă: „Ant și Abduraman au încărcat cu biocurenți cartușele din Cairo și Istanbul, la potențial maxim". Începeam să înțeleg, în sfîrșit. Nadier descoperise un metal ca un soi de capcană, cu virtutea de a suge biocu-

renții circulînd pe arterele metropolelor. Exista aici și o listă de colaboratori, foști colegi de universitate cu inginerul. Ei au răspuns amabil dorinței lui Nadier de a strînge fotografii din toate colțurile lumii. Fiecare dintre acești complici științifici involuntari primise de la inventatorul nostru cîte un liliputan aparat de luat vederi urbane. Înăuntrul aparatelor se afla însă micronicul dispozitiv de captare a undelor energetice emise de cetățenii capitalelor pe unde se plimbau fotografii noștri amatori. Totodată Nadier își exprimase rugămintea ca developarea s-o facă el personal. Astfel, străini de descoperire, colaboratorii lucrau efectiv la reușita experienței și se distrau grozav fixînd pe clișee fictive splendorile marilor orașe. După o perioadă de timp stabilită pînă la 6 luni de către Nadier, toți, „cu mulțumirea" că și-au servit prietenul de studii, rambursau prin mici colete poștale aparatele cu dublu rol, unde erau comprimate uriașe energii.

Am remarcat că începînd de la pagina 11 Nadier era din ce în ce mai telegrafic. Iată un exemplu: „cartuș III propulsie minimă 800 000 de volți. Cîmp magnetic difuz pentru calotă protectoare". Lapidaritatea apărea și în redările faptelor cotidiene. O frază suna astfel: „O bănuiesc pe Yvonne. Are mai multe croitorese decît rochii". Inegalitatea își face din nou locul. Mai departe ni se relatează cel de-al doilea dialog al lui Jérôme Nadier cu necunoscutul cosmic, în cîteva file dense ca scriitură. E precizată și durata convorbirii — treizeci de minute. Intervenția „stelarului" a survenit în identice condiții, adică după epuizarea discuțiilor cu Volodea, Harry și Pablo. Nu mă pot opri să nu reproduc dialogul lor:

„— Jérôme Nadier, primește afecțiunea mea fraternă. Locuiesc în constelația numită de voi Carul Mare, pe un astru populat cu ființe raționale asemănătoare oamenilor. În fonetica pămîntească, planeta noastră ați pronunța-o «Uidenva», ceea ce vouă nu vă spune desigur nimic, dar la noi acest cuvînt înseamnă «leagănul spiritelor cercetătoare». Mă numesc «Melduvni», adică știutor de drumuri. Aștept întrebările tale, Jérôme Nadier! Îți stau, desigur, pe buze.

— Spune-mi, Melduvni, intervenția ta se referă la zborul meu? Pentru că, după cum am dedus, tu îmi cunoști visul de a dovedi omenirii natura propulsoare a biocurenților adunați de mine. Experiența mea practică va demonstra poate tuturora cum biocurenții, fiind în esență «gînd», adică materie în cel mai evoluat grad, sînt și vehicule care pot depăși de n ori viteza luminii.

— E drept, Nadier. În fenomenele telepatice se întîmplă același lucru.

— Se anulează deci și timpul, Melduvni?

— Formal. Nu te poţi izola de univers. Intri în alte dimensiuni, pentru că există o pluralitate. Relatează-mi cîte cartuşe de eludiu vei utiliza în centura de rezervă ?

— Douăzeci şi patru. Sînt toate suprasaturate. Ultimul l-am primit ieri.

— Vom avea grijă să-ţi deschidem un coridor de biocurenţi ai celor 30 de miliarde de locuitori ai Uidenvei. Vor colabora două forţe. Una de lansare, care îţi aparţine, şi alta de reintrare în dimensional. Neexistînd viteză, nu va fi nici acceleraţie. Vei fi scutit de şocuri. Senzaţia ta, Nadier, va fi de rămînere pe loc. Paroxismul dinamic atinge extrema lui : Statismul. Tu vei sosi prin curentul de coborîre trimis de mine.

— Ideea ta, iubite Melduvni, îmi redeşteaptă impresionanta observaţie a marelui poet terestru Jean Cocteau : «fîntîna este inversul unei coloane.»"

4

Tresării şi am închis caietul. Nu, nu se poate, Nadier trăia în ficţiune. Prea era halucinant... Nu se întrezăreau nici o garanţie de adevăr, nici o mărturie palpabilă, nici o dovadă convingătoare. Ce să cred ? Din cîte ştiu despre celulele creierului uman, îmi amintesc că diferenţele de potenţial sînt infime, ele nedepăşind o milionime de volt. La două miliarde de capete, problema se mai discuta, iar cînd acest proces de strîngere se continuă luni de zile, cantitatea biocurentică devine gigantică, în stare să tulbure aşa-pretinsele prestabiliri ale fenomenelor. Asupra dispozitivelor de compresiune şi a transformării în energie mecanică a acestor biocurenţi, Jérôme Nadier nu spunea nici un cuvînt, după cum componenţa misteriosului eludiu o ţinea sub lacăt, în arcanele minţii lui singulare, nespovedită nimănui. În carnet nu am găsit decît explicaţia raţională a botezului acestui metal venită de la verbul a eluda, adică a elimina elementele străine biocurenţilor. Era o lămurire care nu ridica nici un val, ci îmi creştea nedumerirea, îndoiala şi neîncrederea în veridicul întîmplărilor. În dispoziţia aceasta m-a găsit Riri. Intrase uşor pe uşă. Îmi puse mîinile la ochi fără s-o simt, apropiindu-se.

— Ghici cine-i ? rîse cristalin.

— Tu eşti, Riri... Ia loc lîngă mine. Sărut mîna, şi cu mîna stîngă, abil, strecurai carnetul în sertarul biroului.

— Ce ascunzi acolo ? Arată-mi şi mie ce citeşti. E secret ori ţii vreo corespondenţă idilică ? Nu cumva mă înşeli ? Ia să văd şi eu...

— Nimic din toate astea, Riri. Dacă ai şti... Vezi, draga mea, multă vreme ţi-am ascuns o poveste contrariantă, care-mi răstoarnă judecata şi-mi zdruncină puţina mea pregătire ştiinţifică. O informai complet.

— Nu cred că inventatorul tău e un zăpăcit. Universul e supraîncărcat de energii de toate naturile. Fulgerele, electricitatea telurică, temperatura înaltă a pirosferei, aurorele boreale, disocierea şi lumina stelară sînt izvoare încă neexploatate. Adică Nadier acesta n-ar fi fost capabil oare să descopere o sursă care să-l poată azvîrli în Cosmos? Drept să-ţi spun însă, dragul meu Caius, mi-e greu totuşi să-l văd în vidul astral fără o astronavă jules-verneiană...

— De ce nu, am ripostat eu, puţin întristat că Riri voia să-mi minimalizeze eroul. Poate că e vorba de impulsul unor cîmpuri magnetice de o forţă incalculabilă, de carburanţi.

. . . .

Era anul hain 1923. Oamenii făceau pumnii ocarină de frig şi jucau bătuta prin gheţăriile odăilor. Caius avea un godin pentru rumeguş. Ceaiul rămînea blazonul cu ton de aur al intimităţii lor. Cănile abureau, iar vîntul însăila melodii de trombă la fereastra înflorită ca o dantelă de Valenciennes. Nu mă înduram să trec peste viaţa lui Nadier, de o importanţă capitală în risipirea multor umbre.

Pe Yvonne Olibert, fiica trustmanului şi afaceristului patron de patru fabrici, Nadier o cunoscuse la colţul străzii Descartes, pe cînd venea de la cursurile şcolii politehnice. Îi unise hazardul. Înaltă, sportivă, de un tulburător blond nordic, Yvonne îl impresionă pe Jérôme. Mondenă expertă, se prefăcea că nu observă tulburarea aceluia ce se oprise gata să îngenuncheze pe trotuar în faţa frumuseţii ei. Yvonne, numai în şort şi cu pulover alb pătat de ulei, se învîrtea pe lîngă capota deschisă. Nadier se apropie şi ciocăni în caroserie.

„— Te pricepi cumva la mecanică? îl întrebă pieziş Yvonne, care privea cu un ochi în zare o bujie ancrasată.

— La mecanică cerească da.

— Roagă atunci îngerii tăi să-mi împrumute nişte aripi să ajung maşina amicului meu.

— Eu mă ajut singur, domnişoară. Îngerul de care mă voi ruga sînteţi dumneavoastră! Renunţaţi la reparaţie şi lăsaţi-mă pe mine să dreg rabla.

— Cam impertinent, amice!

— Şi dumneavoastră cam sigură că sînteţi irezistibilă. Mondenitatea...

— Încrezut ce eşti!

— Ignorantă pe roate, coborîtă din aristocraţie în şezlonguri!"

Aşa debută idila lor. Cu tachinăria clasică a celor ce se atrag. Cu gelozie. Amîndoi erau tineri şi-şi nivelau asperităţile, nepotrivirile. Nadier nu ştia că pasiunea se desparte de natura caracterelor şi nu ţine seama de ele, ca torentele de izvoare. Chiar în seara aceea, Jérôme cel de 25 de ani a cinat la familia Olibert, iar la o săptămînă după căsătoria precipitată, Yvonne se arătă în toată splendoarea viciilor ei. Cobora uşor de la volan ca să urce în garsonierele partenerilor de bridge. La vila cubistă din Saint-Germain dădea ceaiuri şi garden-partiuri, serate prelungite în barurile din Pigalle pînă la 3 dimineaţa. Nadier se revoltă la început. Îi făcu morală, o închise în casă. Yvonne cobora pe scara de incendiu. Ameninţă cu divorţul. Replica a fost un voiaj împrejurul lumii pe iachtul ei personal, acompaniată fiind de domnul de Steinach, un bogătaş fără scrupule din categoria Oliberţilor, reprezentant al unor uzine cu loc şi gen de producţie imprecise şi dubioase. Olibert însă, tîlhar bătrîn şi vulpoi, mirosise că îndărătul acestor uzine se mişcau pîrghii de înarmare în ritmul unor oratorii demente. Socrul Max intuise, de asemenea, în Jérôme pe savantul de geniu, indiferent la neplăcerile personale. Scontînd valoarea creatoare a inginerului, acesta fu izolat cu politeţe la Issy, aproape de uzină, într-o vilă cu atenanse-laborator, punîndu-i-se la dispoziţie orice sumă era necesară achiziţionării de materiale. Uneori pe sîrma de inducţie se anina cîte o lacrimă, pentru că Nadier o iubea nebuneşte pe Yvonne, cu toată frivolitatea ei devenită celebră prin reviste. Depărtarea şi indiferenţa îi amplificau durerea ; atunci Jérôme gonea cu 100 km pe oră spre Paris, numai ca s-o zărească o clipă, cuprins de o aprigă gelozie. Odată ajuns la vila Olibert, valetul Robert îl informa ceremonios că doamna plecase cu domnul Steinach tocmai atunci la Fontainbleau, ceea ce de multe ori nu era adevărat, pentru că Yvonne pîndea de după perdele. Nadier strîngea pumnii, pleca fruntea. Întors la Issy, îi venea să taie filtrele cu lama, să spargă retortele unde mijeau zorile eludiului, metalul în stare să reziste şi focului prometeic. În intimitate, Yvonne se purta cu Jérôme ca o străină ; arăta însă interes pentru ceea ce lucra şi-l iscodea cu arta Dalilei asupra rezultatelor. Inginerul presimţise, ghicind manevrele şi jocul, ferindu-se să divulge ceea ce urmărea, dînd vagi lămuriri ori plîngîndu-se că nu reuşea să obţină nimic. De faţă cu Steinach simula o afecţiune sinceră pentru Jérôme, ca să-l întărîte pe german. La un revelion, cînd alcoolul şi ţopăiala trîntiseră la ziuă invitaţii pe şi sub divanuri, Nadier a avut curajul s-o întrebe direct :

„— În definitiv, hai fii şi tu o dată în viaţă sinceră, la începutul acestui 1926 ! Mărturiseşte-mi, ce anume te leagă de

imbecilul de Steinach? Priveşte-l cum sforăie sub masă, beat ca un porc. Cum de-l poţi suporta?

— Ai să-mi reproşezi ceva?

— Totul. Multe. În primul rînd să mai ţii seama de conveniențe.

— Gelos?

— Mai mult decît atît. Ofensat. Da, Yvonne, jignit pînă în adîncul inimii, dacă mai ştii, dacă-ţi mai aduci aminte ce e o inimă...

— Vezi, şi tu ofensezi lumea. Steinach nu-i nici porc, nici imbecil. E asociatul tatii. Şi dacă vrei, află: îl interesezi teribil ca savant. Eşti un ingrat!"

Yvonne, părînd să aibă ultimul cuvînt, trînti indignată masiva uşă de stejar, părăsind sufrageria.

Riri se uită la ceas.

— Vai! E miezul nopţii. O şterg. Şi tu îi fi obosit, iubitule...

A doua zi, Riri, pasionată de peripeţiile lui Nadier, se înfiinţă devreme la Caius, moartă de curiozitate. Toată noaptea avusese insomnie şi se gîndise: oare Caius a procedat bine păstrînd carnetul? Dacă se află cumva înăuntru vreo criptografie, din lipsa căreia lucrările îi fuseseră între timp stingherite?

În acest sens, sorbind o „turcească", i-a formulat lui Caius o serie de întrebări:

— Dragă Riri, şi eu m-am gîndit la asta în primele zile. De aceea am întors frazele pe dos, m-am uitat dacă nu sînt anagrame, am aşezat filele pe lampă să văd dacă nu apare vreo cerneală simpatică. Nici urmă de aşa ceva. Am studiat literele dacă sînt inegale. Nimic. Şi acum, Riri, ascultă ceva foarte important cu privire la acest Steinach. Uite aici ce scrie Nadier la 3 iunie 1929.

„W. m-a vizitat la atelier (ăsta-i Steinach Wilfried). E a treia oară că-mi spionează activitatea. Simte că nu-l pot suferi, dar e insistent în ancheta lui. Îi răspund evaziv. Îmi vede cuta de scîrbă şi cred că ar fi capabil să mă plesnească dacă n-ar ascunde un motiv puternic să rămînă politicos. Motivul îl cunosc: căpătarea propulsorului biocurentic. Acest bandit se pretează la orice numai să pună mîna pe el. N-o să afle absolut nimic, niciodată".

— Riri, am lăsat înadins surpriza pentru final. Bucură-te deci. Iată ce ţi-ai dorit. Ascultă nişte însemnări teribile din septembrie 1929.

„M-am întors de la Melduvni, din planeta Uidenva. Am pielea arsă şi neagră. Familia m-a căutat peste tot. Yvonne susţine că m-am distrat cu negresele prin colonii! E de un cinism revoltător. Au găsit maşina în faţa parcului Buttes

Chaumont. Credeau că m-am sinucis. Cu toții sînt niște idioți. Max Olibert cînd mă vede mișcă trei degete în dreptul tîmplei. Mă ia în tărbacă :

— Ei, pe cînd conferința ? O așteptăm cu toții.

Da. Am vorbit în public despre călătoria mea în Ursa Mare. Sala gemea de lume. Cînd le-am istorisit că acolo oamenii Uidenvei pluteau peste ape datorită cîmpurilor magnetice create de organele lor proprii, au început rîsetele și fluierăturile. Steinach și Max m-au luat de subsuori și m-au scos în stradă. Acolo mă aștepta o ambulanță-dubă. O cămașă cu balene îmi strînse mîinile la spate. Buimăcit, m-am trezit într-o cameră de ospiciu, uimitor de albă. Din oră în oră, bestia de Steinach mă vizita în halat de spital, împreună cu un doctor bătrîn. Îmi repeta aceleași întrebări, obsedant, rar, neurastenizant :

— Nu te contrazicem, Nadier. Ești un geniu, inginerule ! Ne ești infinit de drag. Ceea ce am dori noi este numai dispozitivul care te-a lansat în constelația aceea îndepărtată. Nu ne trebuie dispozitivul. Îți aparține ; vrem să ne convingem. Atît. Să ne convingem. Numai dispozitivul, și ești liber. Unde-l ții ? Există ? Sau poate vrei să ni-l oferi de bunăvoie ?

— Sînteți niște criminali, niște monștri. Dați-mi drumul. Nu aveți dreptul să mă sechestrați. În Franța mai există justiție. Vă dau în judecată.

— Voyons, Jérôme, nu te enerva. Altfel e jale. Te declarăm incurabil".

„După o lună de chinuri, de sîcîieli, m-au eliberat, nereușind să mă determine să vorbesc. Mă idiotizasem de injecții cu stupefiante. Atît Parchetul cît și Poliția nu ținură seamă de plîngerea mea. Oamenii legii mă măsurau cu milă, ba chiar mă sfătuiră să mă las de glume compromițătoare. Mi-am găsit laboratorul devastat, sub pretextul unor reparații generale. Safeul deschis. Cred că au turbat de mînie găsind cartușele goale. S-a confirmat deci bănuiala mea că Steinach și Olibert erau complici în obținerea propulsorului. Aceste cartușe conținuseră energia creierilor umani, fiind încărcate de-a lungul și de-a latul continentelor. Îmi amintesc că la conferință afirmasem foarte convins că «ideile te înalță la propriu și la figurat». Cred că aceasta a declanșat ilaritatea și a hotărît internarea mea ca alienat".

— Și acum, Riri, jubilează ! Am dat de relatarea experienței : zborul. Avusese loc într-adevăr la 20 august 1928, într-o vineri. Parcurgeam însemnările, rezumîndu-le.

„Cartușele trebuiau descărcate în lanț, în propulsorul de eludiu". El nu era mai mare decît un degetar. Putea intra în buzunarul unei veste. Chiar acolo îl și ținea inginerul. Cartușele cu biocurenți aveau niște supape laterale, care le uneau

prin înşurubare micronică. Degetarul în care se comprima energia cerebrală a Pămîntului nostru întreg era acoperit cu un disc operabil de la distanţă ; canalul de curgere se deschidea, lăsînd fluxul magnetic liber să acţioneze. Avea o putere cu adevărat siderală, cu un singur impuls, fără explozie, săvîrşind integrarea în sistemul de absorbţie realizat de pe planeta Uidenva.

Ultima indicaţie o primise cu o lună în urmă de la Melduvni. Iată mesajul savantului astral, înainte de înfricoşătorul salt al lui Nadier în genunile Galaxiei :

„— Vino în ţinută festivă. Eşti aşteptat cu bucurie. Protecţia îţi va fi asigurată de biocurenţi mai denşi decît chiurasa unei rachete. Pentru plecare, alege-ţi un parc izolat. Să nu fii asistat de nimeni. Ţine minte data după rotaţiile voastre : 20 a lunii a opta, ora 2 şi 3 minute noaptea. O întîrziere de o fracţiune de secundă ori o anticipare de o clipă îţi pot deveni fatale. Jgheabul de alunecare trebuie să coincidă exact în timpul acordat de noi cu declanşarea propulsorului tău.

La sîrmele dezobturante aplică un buton ultrasensibil, apasă-l la ora şi secundele indicate. Leagă propulsorul în scobitura tălpii. Şi acum primeşte salutul fiinţelor cercetătoare. Vom lucra pentru izbînda ta !“.

5

Jérôme Nadier işi îmbrăcă fracul şi se avîntă în spaţiul sideral în ţinută festivă, aşa cum dorise Melduvni. Închisese laboratorul, deşi nu se mai găsea nimic important acolo. În seara halucinantei lansări se urcă la volan să-şi ia rămas bun de la Yvonne. Fără să ştie, o nimerise bine, pentru că Steinach fusese chemat în Germania, iar Max, rămas văduv, îşi diviza în porţii de scandal senilitatea între Chat-Noir şi Bar Monaco. Pe Yvonne o găsi în pat, moţăind cu o carte în mînă. Nu rezista la lectură mai mult de o pagină. Cînd Jérôme intră în dormitor se trezi. Văzîndu-l atît de elegant, izbucni zgomotos în rîs.

„— Eşti şic ! Ai venit să mă cucereşti ?

— Tu nu mai poţi fi cucerită !

— Dacă începi cu drăgălăşeniile, mai bine pleacă. Pleacă, te rog.

— Asta şi fac. Voi lipsi multă vreme. Rămîi cu bine !

— Adio ! şi se întoarse cu faţa la perete...“.

Nadier închise poarta vilei, îşi şterse o lacrimă şi demară spre Parcul Buttes Chaumont. Îl alesese pe acesta pentru săritura în infinit. Gîndindu-se la ce voia să facă, o transpiraţie

de spaimă îl inundă de la ceafă la călcîie. Voi reuşi ! Voi reuşi ! îşi spunea. Luă o viteză nebună pe bulevarde, şi răcoarea îl linişti încetul cu încetul. Lăsînd maşina în rue des Alouettes, se îndreptă spre aleile parcului. Mai avea încă două ore disponibile. Privi masa de stînci înalte de 50 de metri, crescută parcă din lac ; cele două poduri, unul de cărămizi numit al „sinucigaşilor". Îl ocoli, rău impresionat, şi luă hotărîrea să se lase catapultat de biocurenţi lîngă cascada cu grotă de stalactite artificiale.

— Amînăm lectura pe mîine seară, Riri ?

— Vai, ce rău eşti, tocmai acum te opreşti...

— Am glumit. Eu sînt şi mai curios decît tine. Facem o pauză totuşi ?

— Nici o pauză, dragă, citeşte mai departe....

— Bine, mă execut...

Nadier e cu ochii la ceas, foarte atent la secundar. Ora 2 fix. S-a aşezat vertical, pe o piatră mai ridicată. Şi-a aplicat propulsorul. Tremură de emoţie. Viaţa i se desfăşură filmată într-o clipă. Respiră adînc mireasma de vară pariziană tîrzie. Mai are 50 de secunde. Treizeci. Se uită la ceas. Deodată simţi o stranie undă caldă coborînd şi înfăşurîndu-l. Curentul Uidenvei... E semnul. Apăsă. Totul a fost scurt, ca şi cum te-ai pierde o clipă cînd ai febră mare. Impresia unei legănări în scufundare vertiginoasă, prelungită, oprită ca de ivirea unui hamac uriaş. Deodată, în faţa lui, apăru o cîmpie scăldată într-o lumină trandafirie, ireală aproape. Lunecă, nu păşeşte. E uşor, şi o voioşie îl cuprinde. O siluetă albă apăru lîngă el :

„— Melduvni te primeşte cu bucurie, Jérôme Nadier. Sîntem pe apă. Pluteşti pentru că mai ai biocurenţi. Te aşteptam însă în altă parte. Aşază-te lîngă mine". O roată de ceaţă cu muchie de sanie se ivi din valuri, ca o evaporare, şi Melduvni făcu semn pămînteanului să se lungească lîngă el. Ceaţa îi purtă cu o viteză de neînchipuit pînă la o casă transparentă. Pe larga terasă din faţă, Jérôme Nadier zări o fată purtînd un fel de lame albastru, colat pe un trup desăvîrşit, aidoma cu al femeilor telurice. Ochii îi avea spaţiaţi şi enormi, în contrast cu ovalul mic al feţei ; părul îi stătea drept în sus, multicolor, radiind fosforescent ; mîinile în cruce îi acopereau pieptul. Era salutul de prietenie.

„— Ea este Tinialm, ceea ce în limba voastră ar însemna «fără despărţire». Tinialm conduce secţia de fluxuri interastrale. Ea te-a adus. E ca şi tine inginer, inventatoare".

Tinialm lăsă în jos mîinile, ca două lujere de regina nopţii, zîmbi şi privi pe Nadier în ochi, cu îndrăzneală.

Acesta îi vedea gura mică de tot, ca o zmeură roşie, armonizată la perfecţie cu întreaga figură de copil. Culoarea ochilor era ca a panselelor, de un violet străbătător. Inginerul

terestru își dădu seama că destinul lui e de acum înlănțuit de lumina lor viorie. Trecutul lui se scufundă ca o insulă barbară peste care năvălesc talazurile oceanului. Ceea ce i se păru uimitor era imposibilitatea de a-și ascunde gîndurile, deoarece locuitorii Uidenvei aveau cu toții dezvoltat la superlativ simțul telepatic.

„— Știu. Ai vrea să nu mai pleci de lîngă mine, șopti ea. Și eu doresc același lucru. Cuvintele ei neînțelese se transformau însă în idei parcă audibile.

— Dă-mi mîna și urmează-mă, se cristaliză în mintea lui, fără ca Tinialm să deschidă gura, după care urmă nălucirea unui gînd nou, apărut pe ecranul înțelegerii, transmis de Tinialm fără veste: «Vom locui împreună. Sigur că vrei, nu-i așa?»“

Orașul în care ajunseră era construit din lumină densă, formînd case pe lîngă care pietonul trecea fără să le vadă dacă locatarul nu voia. Vehiculele, le simțea prezența și le ocolea probabil datorită unor radare ultraperfecționate. Impresia de șes perpetuu, de limpezime fără surpriză se estompa grație unor pete violete schimbătoare. Erau arborii — cameleoni — numiți „onionpali“, cu tegument moale și umed ca botul vițeilor. Nu mișcau, nu respirau, dar erau vii. Coroanele aveau fructe enorme cît zămoșii, cu aromă de fragi, dispuse circular în vîrf. Cînd arborii aceștia parfumați îmbătrîneau, se încolăceau ca niște dulăi la pămînt. Aceste „saltele naturale“ erau foarte iubite de excursioniști la sfîrșitul celor cinci apusuri de soare, care constituiau săptămîna Uidenvei. Fructele de „onionpal“ se coceau într-o varietate de forme. Unele aveau aspectul ciubucelor, cu miezul ca o înghețată în fulgi, altele aveau sucul gata fabricat în niște sfere cristaline. Să nu conchidem de aici că Uidenva putea fi plasată printre astrele primitive, unde făpturile raționale au totul de-a gata de la natură.

Civilizația, ca și tehnica erau foarte avansate. Nadier frecventa baruri cu stilați roboți, care îl serveau în cîteva secunde cu paharul de „ninvi“ (amestec de fructe), după formula mintală a dorinței clientului.

Nadier voia să încerce măiestria telepatico-gastronomică a Uidenvei. Tinialm se uita curioasă la el să afle ce are de gînd. Sugeră robotului un escalop, mîncare necunoscută complet pe astrul ospitalier din Ursa Mare.

„— Ei, acum să te văd, robotule, pe unde scoți cămașa! gîndea Nadier. Dar automatul pe sub tava purtată printre mese îi răspunse prompt, cu o voce autoritară de bas:

— Rîdeți degeaba, vin în 26 de secunde cu escalopul dumneavoastră.

Şi într-adevăr escalopul sosi. În 26 de secunde exact. Dar escalopul lui era un «cachet», cît o monedă de mare. Gustul avea însă autenticitate. Parcă-l preparase chiar atunci bucătarul de la «Ambassadeurs»". Nadier face mai departe un rezumat al impresiilor şi al vieţii din Uidenva : „Între tereştri şi făpturile acestei planete evoluate nu existau flagrante diferenţe în modul procreaţiei. Gestaţia dura patru luni, în loc de nouă. Masticaţia era pe cale de dispariţie, dar foarte mulţi nu voiau să renunţe la bucuriile papilare. Specificul gurilor mici se datora bulinelor, care înlocuiseră mîncarea. Fructele, în schimb, cîntau polifonic aromele, creau miraje olfactive de grădini suspendate.

Uzinele, fabricile erau despărţite prin opacităţi de restul peisajului clar.

N-am întîlnit nicăieri fenomenul «rural». Eleganţa, confortul, egal repartizat în metropolele luminoase, împrăştiau pe feţele locuitorilor un optimism contagios, semn că toţi erau pe deplin stăpîni pe viaţa şi pe bunurile acelei lumi".

6

— O ţigară, Riri, şi continui.

— Citeşte fumînd. Te rog, nu te opri, Caius.

— Mă execut, dar văd că-s numai descrieri şi descrieri...

— Haide, nu mai comenta, mergi mai departe. Mor să aflu finalul.

— Poftim, dar mai sînt multe file pînă acolo..

„Devreme, la răsăritul acelui Soare uidenvian semănînd cu o roză gigantică, zîmbitori şi fermi stăpîni pe natură, locuitorii metropolelor de raze condensate plecau cu vehicule transparente la locul lor de muncă. Aerul matinal vibra de o melodie continuă, ca însăşi viaţa. Cintarea creştea lent, pînă la altitudini sonore, abia suportate de urechile unui pămîntean. Reintrarea în calm îţi scotea suspine de uşurare. Aveai impresia că cerul respiră muzical şi că în acest climat de incantaţii modulative munca îşi accelera ritmurile.

Tinialm mă întrebă :

— Eşti fericit, Jérôme ?

— O, da, Tinialm, mă bucur că lucrez alături de tine...

Şi Tinialm mă iniţia în biocurentică, în multiplele şi complexele legături dintre întreaga materie şi psihic, derivata ei cea mai dificilă de investigat şi de condus.

— Tinialm, aş dori ca şi la noi pe Pămînt să fie ca aici...

Ca traversată de o viziune, fata şopti :

— Va fi, Jérôme, să fii sigur de asta. Chemarea spre perfecțiune e strîns legată de bucuria că aducem folos tuturora.

Tinialm nu vorbea. I se auzeau gîndurile.

— Jérôme, ai un semn pe frunte. Unde te-ai lovit, prieten al meu?

— E dintr-un război trecut, Tinialm. La noi oamenii se ucid între ei.

— Am aflat de la tatăl meu. E josnic și degradant!

— Cine e tatăl tău? Nu-l cunosc încă. Prezintă-mi-l.

— O, dar îl cunoști. E Melduvni. Cum, nu știai?

— Spui drept? Ce bucuros sînt. Acum vom fi trei prieteni legați pentru totdeauna. Ca numele tău, Tinialm, «fără despărțire».

De data asta, prietena mea vorbi mai tare, metalic și discursiv, cu oțelită convingere. Muriseră din cuvinte clopoțeii de sanie.

— Nu, Jérôme! Prietenia nu există numai pentru noi trei. Astrele locuite de făpturi raționale trebuie legate prin sentimentul universal al apropierii de nedistrus. Așa cum un muzician mare din Uidenva a cîntat amiciția cosmică într-o compoziție intitulată «Unisonul Constelațiilor».

— Știi, Tinialm, și noi, pămîntenii, am avut un asemenea muzician de geniu, care a preaslăvit și el iubirea de aproape. Se numea Ludwig van Beethoven.

— Vai, ce asemănare de nume, exclamă Tinialm. Al nostru se pronunță Bentinuv!

Melduvni răsări deodată lîngă noi din roatele unei pîcle.

— Jérôme, vreau să-ți vorbesc. Tinialm, îți răpesc prietenul. Ne întîlnim la «Terasa Nocturnă».

Melduvni părea cuprins de o tristețe adincă, aproape că tremura de o nestăpînită emoție.

— Bun prieten al meu din altă lume, începu el, deseori eu am intuiția întîmplărilor viitoare. Nu prin darul ghicirii, ci al deducției realiste. Simt că vei pleca de pe Uidenva. E adevărat că te încearcă dorul reîntoarcerii?

Plecai fruntea în semn de asentiment.

— Aici s-a scurs o lună de cînd ai venit. Pe Pămînt au trecut 3 ani. Precum vezi, timpul are și la noi elasticitate. Te întorci pentru că ți-ai îndeplinit misiunea sau sînt dorul și iubirea pentru Yvonne? Îți citesc gîndul, dar vreau răspunsul tău.

— Nu pentru Yvonne mă înapoiez pe Terra. Mi-e dor de Franța. Altfel...

— Te înțeleg, Jérôme. Revenirea ta acasă a fost studiată de «gruparea energetică». Propulsorul ți-a fost încărcat din nou. Tinialm pregătește conducta magnetică de retroglisare în afară din timp. Poate cîndva vei mai fi ispitit să ne revezi.

Mă gîndesc şi la Tinialm a mea. Atunci nu prin unde vei căpăta legătura cu mine, ci în mod direct.

— Direct ? Cum adică, Melduvni ?

— Vezi aceste două obiecte minuscule ce seamănă cu acele voastre ? De acum înainte unul dintre ele îţi aparţine. A fost a lui Tinialm. Evocîndu-mă, vom putea comunica. Chipul meu va apărea în acul receptor. Dacă îl creionezi în suflet, profilul va fi desenat cu precizie în discul perlei. Să încercăm experienţa pe loc. Ea poate fi valabilă la orice distanţă.

Mi-l închipuii pe Melduvni, şi capul marelui înţelept prinse formă în perla acului meu. Clipea şi surîdea.

— E o invenţie fără precedent !

— Crezi ? E mai complicată telegrafia voastră fără fir, răspunse modest Melduvni".

Înfigînd acul în reverul hainei, Nadier căuta să-şi explice ce fel de selector se afla în această minusculă perlă ? Cum se diferenţiau undele receptate din infinitatea de radieri ale semenilor noştri ? Fără de răspuns la curiozitatea lui de a pătrunde mecanismul misterios, s-a îndreptat spre „Terasa Nocturnă", s-o intîlnească pe Tinialm.

Terasa dădea impresia unui cîmp luminat difuz. Era efectul razelor condensate. Fotoliile, mesele ondulau ca un abur, ca o vată suflată de vînt. Consumatorii nu aveau aparent vreun suport de şedere.

Inginerul s-a suit pe un scaun oarecum imaginar ; la fel procedară şi Melduvni şi Tinialm. Odihna era edenică. Fotoliile nevăzute se scufundau sub noii consumatori, parcă aveau arcuri. Relaxat, Nadier căscă, ceea ce stîrni un rîs ascuţit lui Tinialm. Cu toată veselia, simţeai că fata era tare mîhnită. Se vedea că plînsese, pentru că în noaptea aceea, adică după cîteva ore, prietenul drag avea să se întoarcă pe Pămînt. În puritatea ei sufletească nu prevala atît durerea separaţiei, cît o tulbura grija pentru reuşita zborului invers, mai încărcat de riscuri decît întiia oară, cînd fusese un fenomen de absorbţie. Acum era o experienţă de pură lansare, de curgere în neant, fără un control la primire, fără intervenţii în caz de primejdii. Frînarea trebuia să o creeze Jérôme, cu propulsorul plasat la cască, ca la rachetele clasice propuse de E. Ţiolkovski.

Primiră cîte un bol de metal prevăzut cu un buton. Prin apăsarea lui, din bol se degaja un abur fin, care sătura într-o clipă cu aroma fripturii sau a mîncării respective, deoarece în ea era concentrată toată esenţa alimentării. Licori de fructe, efervescente, turnau în vinele pămînteanului un anestezic activant, alungîndu-i oboseala. Nu aveau nici alcool, nici stupefiante, nici tonice.

Melduvni, văzîndu-l nedumerit, pronunţă un cuvînt cu o mîndrie legitimă, care definea magica substanţă : „Asmiana".

Nadier ceru insistent al treilea pahar de „asmiana", dar Melduvni îl opri să mai consume. Se gîndea la zbor, la saltul în vidul negru. Un frig îl cuprinse pe Jérôme. Erau şi spaima şi regretul de a părăsi planeta aceasta primitoare.

Tinialm i-a citit gîndul. Mintal îi dădea curaj.

„— Nu te teme, iubit prieten! Manetele sînt ţinute de mine şi aş muri ştiindu-te în pericol. Ai încredere. Îmi cunosc bine meseria.

— Da, Tinialm, spunea Jérôme în adîncul lui, am încredere, dar eu voi traversa ca-ntr-o clipă «patru ani lumină»... Nu e comod, recunoaşte şi tu...

— Gîndind astfel, îmi îngreuiezi misiunea!

Avea dreptate. Acrobaţii speriaţi de trapez cad în gol!"

De aceea Jérôme se autoîncurajă, începînd să fredoneze tema finală a simfoniei a IX-a.

„— De unde cunoşti «Unisonul Constelaţiilor»? întrebă telepatic fata.

— E de Beethoven, geniul muzicii terestre, răspunse tot lăuntric Nadier, convins că e înţeles.

— Ce asemănare uimitoare, şopti ca în vis Tinialm... Apoi adăugă: spiritele mari se aseamănă în temele mari"...

7

Se ridicară de la masă. Nici nu trecură cinci secunde, şi ajunseră acasă. Melduvni îi pregăti o baie de aer cald, îi scoase costumul de raze şi-i restitui fracul de la sosire. Urcară într-un turn aşezat deasupra frumosului palat străveziu, denumit turnul lansării; el avea un vîrf ascuţit ca un ac, de o strălucire fără seamăn. Era probabil refracţia unor mecanisme din incintele inferioare sau poate metalul avea acea virtute radiantă proprie.

Cupola sub care intrară susura ca un frunziş bătut de vînt, efect al sutelor de pistoane minuscule, într-o mişcare vertiginoasă. Printre ele ţiuiau insuportabil nişte tuburi de cuarţ, variindu-şi şi nivelul pastei incandescente dinăuntru, de un violet întunecat.

„— Am obţinut lichefierea fluxurilor biocurentice. Această cantitate de un «egolm» (cam trei litri tereştri) te va transporta, prin detentă, în ţinuturile dragi ţie.

— E opera ta, Tinialm? Splendid. Te felicit, eşti o mare...

— Noi nu lucrăm izolat. E opera tuturor savanţilor noştri".

Melduvni îşi lipi fruntea de a lui Jérôme. Tinialm îşi acoperi şi ea pieptul cu mîinile. Erau saluturile finale.

„— Urcă-te în vîrf, Jérôme. Să ajungi cu bine", spuse Melduvni.

Nadier se execută. Sub el se vedeau nişte cercuri concentrice policrome, într-o rotaţie rară, ritmată. Vîrful văzut de jos erau cele două bare fierbinţi de care se sprijineau picioarele călătorului astral.

„— Stai nemişcat, Jérôme! Atenţie!

— Sînt pregătit, Tinialm.

— Îţi doresc..." Atît a mai auzit, căci un val fierbinte, asurzitor îl inundă.

După căldura dogoritoare, a simţit o izbitură lină şi s-a lungit ameţit, înfăşurat în răcoare de astă dată, pe un strat de iarbă deasă. Pipăind sub el Pămîntul, a început să scîncească, apoi să plîngă mult, mult. Ajunsese. Oare nu cumva totul a fost un vis? Era acasă? Da, recunoştea, deşi era noapte, ambianţa natală, locurile umblate de el altădată în excursii. Nu le putea însă de loc defini. La învăpăierea zorilor, se conturară nişte arbori falnici: stejari! stejari! Bătu din palme copilăreşte: „O Tinialm şi Melduvni, ce departe sînteţi". Aţi existat oare în realitate? Nadier pipăi speriat reverul hainei. Acul era acolo. Dovada... Deci era adevărat. Nu visase. Dar unde oare a căzut? Odată cu ivirea soarelui, începură şi temerile să se risipească. Mulţumea în gînd lui Tinialm, îi mulţumea cu atîta fervoare încît era sigur că-i percepe sentimentul, receptînd mesajul acestor biocurenţi rătăciţi prin veşnicia siderală... Ce pădure era asta? S-a aşezat pe o buturugă. Într-un tîrziu, ieşi la drumul principal. Lăptăresele cu docarele lor mergeau în trapul căluţilor. Nadier s-a ruşinat deodată. Era în frac. Femeile chicoteau cu mîna la gură, glumeau, îl arătau cu degetul.

*— Quel espèce d'oiseau est c'lui là? **

— Espèce d'oiseau! De ar fi ştiut ele că zburase prin Galaxie... O răspîntie cu indicator: Fontainbleau. Cum de n-a ghicit? Stejarii... La 7 dimineaţa, Jérôme lua trenul spre Paris.

8

Riri încremenise în fundul fotoliului. Nu îndrăznise să curme liniştea.

Calităţile ei de observatoare fină, recunoscută şi la serviciu, unde găsea lacune şi chichiţe prin dosare, se dovediră şi în cazul de faţă eficiente.

* — Cine o mai fi şi sperietoarea asta?

— Parcă ai citit că Tinialm remarcase pe fruntea lui Nadier o cicatrice de pe urma unei răni căpătate în războiul din 1914.

— Şi ce-i cu asta?

— S-ar fi putut ca subiectul nostru să fi avut halucinaţii, luînd ficţiunile drept fapte reale.

— Nu cred. Sînt probe materiale că a fost în Uidenva.

— Care probe, Caius?

— Ai uitat acul de la cravată?

— L-ai văzut?

— Nu. Adică da, la Fontenay aux roses.

— Vezi, asta e, Caius, nu l-ai văzut şi nici nu poate exista un asemenea ac de cravată! Dacă-i înmînai carnetul la plecarea ta din Paris, ţi se spulberau îndoielile. Să nu ne mai copilărim, Caius dragă, şi să lăsăm baltă istoria asta cu Nadier.

9

Cutreieram fericiţi magazinele, cu verighete de cîţiva ani. Am pierdut în minister simpatiile şefilor, mai ales a unuia cu „influenţă mare", care îi aţinuse calea lui Riri Damian pe cînd era domnişoară. Această depreciere mi-a anulat plecarea ca expert în străinătate. Şi cît de mult ţinuse Riri să vadă Louvre, Nôtre Dame, Turnul Eiffel, Pantheonul! Dar nu disper. Fac ore suplimentare, economisesc, nu mai fumez, nu mai aduc pacheţele acasă şi nici flori nu mai cumpăr. Pun ban lîngă ban pentru escapada peste graniţă. Nu renunţ la voiaj. Nemiloasa vreme îşi scutură monoton salcîmii, teii şi castanii anotimpurilor peste plimbările noastre de seară. Într-o după-amiază din primăvara anului 1933 văd cum Riri îşi opreşte croşetele, privindu-mă cu bărbia în pumni, cercetător.

— N-ar fi rău, Căiuţule, să te recreezi puţin. Ai slăbit, eşti plictisit şi fără chef. Ce ai spune dacă în concediul de vară ai părăsi Bucureştiul cîtva timp?

— Cu ce şi unde? Cu orele suplimentare am lichidat. Am reluat tutunul. Fără flori nu pot trăi. Aşa că...

— Dacă ai pleca singur, ţi-ar ajunge banii.

Ştiam unde bate Riri. La bruma de gologani de la bancă.

— De banii de la bancă nu mă ating nici mort. Şi fără tine nu plec absolut nicăieri, s-o ştii.

— Ba da, Caius, du-te în Franţa. Revezi Parisul...

— Eu nu-mi cunosc bine nici ţara.

— Îţi revezi prietenii...

— La cine să mai merg acolo, ia spune? Pe cine mai cunosc? Colegii s-au împrăştiat care încotro. Profesorii au îmbătrînit ori au murit...

Simţeam că cedez, protestam din ce în ce mai slab.

— Cum la cine să mergi? La inginerul Jérôme Nadier. Îi restitui şi carnetul; e cea mai bună ocazie.

A fost ca o lovitură de măciucă. Toată povestea îngropată se redeşteptă, mai vie, mai ispititoare.

— Nu, Riri, mergem la Breaza, ne odihnim la munte.

— Hai Caius, nu te mai opune. Ştiu că eşti un încăpăţînat, dar cînd te roagă Riri... Şi pe urmă vreau să-mi aduci şi mie albume de muzee, vreun metraj ieftin.

— Bine, fie cum vrei tu.

„Egoist mai sînt, egoist de cea mai rea speţă — mă mustram singur. Repede am mai cedat!" Mă şi vedeam în acceleratul de Viena — Bâle — Paris, iar Riri rămasă acasă, începînd să împletească gheboşată ciorapii mei de iarnă...

— Dacă spui tu, Riri, am repetat eu, ca să aud o nouă confirmare.

— Sigur că da. Fericirea ta e şi fericirea mea. Şi apoi, Căiuţule, n-am uitat, o să vezi personal şi faimoasa ta probă materială din Ursa Mare, acul de cravată...

Rîse ironic, dar o iertai, pentru că fusese mai mult decît generoasă cu mine.

Se apropia vara, şi odată cu ea concediul. Riri spăla, călca, cosea nasturi. Dădu umbrela la reparat, micşoră gulerele la cămăşi şi, cu trei zile înainte de plecare, umpluse ochi geamantanul. Apoi îl desfăcu, îl controlă şi îl ticlui la loc. Obicei vechi. În fund, sub hîrtia albastră, păsui carnetul lui Nadier. Îl luai de acolo.

— Mai bine îl port cu mine, Riri. Îl caut direct pe inginer şi nu vreau să răscolesc la sosire prin lucruri.

La Gara de Nord începură recomandaţiile conjugale: curentul ferestrei, nu bea rece, nu fuma mult, fii atent la maşini, trimite o ilustrată doamnei Bontaş, vecina. Un Versailles. Cum s-ar mai bucura!

Urmă fluturarea batistei şi somnul îmi fu provocat de uruitul trenului, dublat de subtila mulţumire a bărbatului care, oricît ar iubi de mult, are porniri egoiste de a respira şi singur aerul noutăţilor.

EPILOG

Paris. Gare de l'Est!

. . . .

Cortegiul amintirilor mă împresură. Sînt treisprezece ani de atunci. Trenul-centură... Bourg la Reine, Fontenay aux

Roses... Nu ştiu de ce îmi apare în minte Liun Chi-van, vecinul meu de cameră, care scanda pe strada Boucicaut versurile lui Paul Verlaine :

Triste, triste, mon âme,
A cause, a cause d'une femme...

Oare Nadier mai e trist din pricina Yvonnei? A, Tinialm, uitasem... Caut din ochi cafeneaua „Cavet". Din cafenea nu a rămas decît numele în memoria foştilor clienţi. Acum e un bar de răspîntie, cu hotel suprapus. Unde-s frumoasele fete ale patroanei? Barmanul, cu o faţă de Silene, se sprijină de zinc într-un cot, iar cu mîna liberă trînteşte un bobîrnac la baza unui pahar cu rom.

— Domnul ?

— O informaţie, vă rog.

— Spuneţi... Eu sînt barmanul Guy.

— Aţi auzit vreodată, domnule Guy, de un oarecare domn Jérôme Nadier, inginer, cu locuinţa in Issy ?

— O, la, la, domnul Nadier e clientul nostru cel mai credincios. Inginerul din Issy! E un burete în toată regula. Om ales, puţin cam ţăcănit. Păcat... După trei pahare, începe să strige că s-a plimbat pe Calea Laptelui. Şcolarii îl roagă pe şosea să le debiteze fanteziile. I-am ascultat şi eu năzbîtiile.

— Cînd aş putea vorbi cu dumnealui ?

— Vine la bar după ora 11 noaptea. Bea pînă dimineaţa, cînd apar ghiozdanele pe drum. Dispare de obicei în mijlocul lor, gesticulînd. „Voilà, c'est tout". Poate serviţi ceva ?

— O citronadă, domnule Guy. Dacă Nadier decăzuse, avea motive puternice, desigur. De unde să bănuiesc că devenisem involuntar vinovat de nenorocirea lui şi că sosirea mea la Paris îl salvase ?

Apărui la ora indicată de barman. La 11 fix intră şi Nadier. Aceeaşi căutătură sfredelitoare. Numai că energia privirii scăzuse considerabil. Plana peste ea o descurajare de moarte. Sticla de rachiu o căpătă fără comandă. Mă apropiai jenat de masa lui.

— Dumneavoastră sînteţi inginerul Jérôme Nadier ?

— Exact.

— Am ceva important să vă comunic.

— Poftim! mă invită lîngă dînsul, pe scaun. Nu vă cunosc. Ce doriţi de la mine ? Explicaţi-vă.

Am atacat frontal, ca toţi timizii. Operativ.

— Domnule inginer, v-am adus carnetul pierdut !

Nadier sări în sus. Hohoti. Lumea se amuza. Făcu o piruetă, dansă şi cîntă. Bău un pahar pe nerăsuflate şi se aşeză gîfîind.

— Unde e ? Nu e posibil. Dă-mi-l. Carnetul !

Mi-l smulse din mînă brutal.

— Salvatorul meu, sînteţi salvatorul meu! Vă stau la dispoziţie! Vreţi bani? Vreţi viaţa mea? Vă dau orice! Unde l-aţi găsit? Cred că l-aţi citit din scoarţă în scoarţă. Foarte bine, astfel ştiţi cu cine aveţi de-a face. Am zburat, da... Dumneata crezi? Ricană, sughiţă şi, plecînd capul, rîse amar...

Îi povestii, începînd de la furt, totul, de-a fir-a-păr.

Nadier reînvia văzînd cu ochii. Se trezi, îşi îndreptă spinarea. Calmat subit, începu o destăinuire în şoapte. Îi studiam cravata. Nici urmă de ac. Ezitînd, Nadier scoase din buzunar un degetar metalic.

— Cred că-l recunoaşteţi după descrierea din carnet?

— Propulsorul!

— E încărcat.

Mi l-a dat să-l cercetez. Era fantastic de greu. Abia îl ţineam în mînă. Mă cuprinse teama. Îl restituii repede, scuturîndu-mi degetele.

— Şi acum să vă explic de ce m-aţi salvat. N-am putut să mă înapoiez la Tinialm, pentru că în carnet există un cifru uitat de mine. Da, uitat în urma bătăilor primite de la Steinach şi Olibert cel blestemat. Acum pricepeţi. Nu pot deschide propulsia fără să aşez limba cadranului la numerele stabilite. Dumneavoastră mi-aţi deschis cerul spre Ursa Mare. Fiţi binecuvîntat! Apoi îmi vorbi convulsiv, fără pauză, ca un posedat.

— M-au internat a doua oară la ospiciu. Mă băteau crunt la moalele capului, să le vînd propulsorul. Am suportat torturi de inchiziţie, dar nu am cedat degetarul. Mi-au dat drumul. Yvonne a murit într-un accident de automobil, împreună cu iubitul ei. Olibert a paralizat. Şi-a primit pedeapsa.

— Domnule Nadier, aş crede că aţi fost în Uidenva dacă...

— Aşteptaţi. Va veni vremea cînd vă veţi convinge că nu am minţit.

Guy trage obloanele nervos, cu vorba „închidem". E dimineaţă.

— Eu, domnule Nolé, părăsesc Parisul pentru o săptămînă. La 20 august, aşteaptă-mă la aceeaşi masă. La revedere, bunul meu prieten român, şi-ţi doresc multă fericire!

Jérôme Nadier salută exagerat de larg, depărtîndu-se de-a-ndaratelea, parcă voind să-şi fixeze peisajul în ochi.

Suferinţa lui mă mişcase.

Dar dacă mă părăsea definitiv? Avea propulsorul gata de plecare, avea şi cifrul... Nu se poate, e un om de cuvînt, mi-a spus doar „la revedere". Mă autoliniştii. Vizitai Luvrul, arta orientală la muzeul Guimet. Era o frunzăreală de consumator de artă!

Pe urmă am început tocmeala cu vînzătoarele din rue de Rivoli, ca să nu vin cu mîinile goale acasă. Să nu o neglijez nici pe Riri.

Termenul întîlnirii mai avea o zi înainte. O zi lungă, interminabilă, cînd aştepţi ceva anume...

În sfîrşit, vineri 20 august. Ca să nu mă eternizez în scaunul barului, pînă la ora proiectatei revederi cu inginerul, am intrat tîrziu în local, după ce vizionasem un film la Paris cu Biscot, la cinema „Danton". Barul lui Guy din Fontenay avea puţini consumatori. Nu era sîmbătă. Intrînd, barmanul îmi făcu semn discret cu mîna, ceea ce însemna, probabil, să mă apropii ca să-mi comunice ceva. Nu erau necesare aceste precauţii, pentru că cei trei clienţi din local studiau adîncimea paharelor.

— Mi se pare că dumneavoastră sînteţi domnul Caius Nolé din România?

— Da, domnule Guy, bună seara. Eu sînt.

— Bună seara, domnule... Am pentru dumneavoastră o scrisoare de la inginerul nostru, de la domnul Jérôme Nadier. Poftim. Numai să ştiţi că înăuntru e şi un ac de cravată. A spart hîrtia şi m-a înţepat. Să mă iertaţi, dar am vrut să-l văd cum arată. E reuşit, cu o perlă în vîrf. Zău că şi eu aş avea nevoie de unul la fel... Frumos din partea lui! Între amici se permite, nu-i aşa? Va-să-zică presimţirea mea nu mă înşelase. Nadier minţise. Fără să mai comentez purtarea lui Guy, mîhnit, luai scrisoarea şi m-am aşezat exact la aceeaşi masă a primei noastre întîlniri. Ce sens avea această scrisoare? Doar trebuia să vină la bar. Am rupt nervos marginea plicului. Iată scrisoarea:

Iubite domnule Caius Nolé,

Fiţi binecuvîntat pentru tot ce aţi făcut pentru mine prin restituirea carnetului cu formulă! Sînt abătut că nu ne vom mai revedea niciodată. Trebuie imperios să pornesc la Tinialm şi să-mi refac viaţa distrusă. Să nu mă căutaţi nicăieri. Melduvni mi-a apărut în perla acului acum două zile. Mă aşteaptă la orele 2 şi 3 minute în noaptea aceasta. Sînt convins că mai mult decît soarta mea vă interesează realitatea zborului. De aceea vreau să vă dau dovada peremptorie că experienţa va reuşi, ca şi în trecut. La orele 2 şi 3 minute, priviţi perla acului, gîndindu-vă concentrat la mine, subliniind mintal conturul obrazului meu. Dacă am ajuns cu bine în Uidenva şi sînt în viaţă, o să mă vedeţi clipind şi clătinînd capul. Dumneata vei fi ultima legătură cu Pămîntul meu drag, pe care-l voi iubi pînă la sfîrşitul zilelor mele.

Acul de cravată găsit lîngă scrisoare va deveni un ac obișnuit, de duzină. Guy a privit cu multă cupiditate perla acului cînd l-am introdus în plic. Fiți gentil și dăruiți-l ca din partea dumneavoastră. Eu vă îmbrățișez, atît în numele lui Melduvni, cît și al lui Tinialm.

Jérôme Nadier

„Pathek"-ul meu arăta ora 1 și jumătate. Cerui un cocktail, apoi altul, ca să-mi astîmpăr tracul și emoția. Se apropia ora 2. Mi-am scuturat capul și am început să mă concentrez, privind perla ținută tainic în podul palmei. Concentrat, am evocat figura lui Jérôme. Ca și cum ar fi introdus cineva un bec de baterie cît un fir de nisip în perlă, la trei minute după ora 2, ea se lumină trandafiriu. Era, știam acum, soarele din planeta lui Tinialm și care răsărise tocmai atunci. La această irizare primăvăratică, fruntea, gura și întreg ovalul inginerului se iviră cu o pregnantă claritate, ca un relief încrustat cu măiestrie; mă privea deschis, apoi clipi și clătină capul cu un salut, după cum făgăduise. Pe urmă miezul perlei se întunecă încet, chipul păli și pieri definitiv. Acul de cravată își împlinise misiunea, redevenind un articol banal.

Nu știu cît timp am rămas cu ochii ficși. Un uruit de obloane trase m-au smuls din arcanele viziunii. Alcoolul? Autosugestia? Nimeni n-o să mă lămurească ce s-a întîmplat...

— Domnule Nolé, alo, alo, închidem, îmi spuse Guy politicos.

— Bine, domnule Guy... Înainte de a părăsi localul, pentru că azi mă întorc acasă, primește, te rog, din partea mea, ca amintire, acest ac de cravată. Chiar dumneata îți doreai unul la fel. Iată, ți-l fac cadou.

— O, domnule, sînteți foarte amabil. Vă mulțumesc și vă rămîn îndatorat. Călătorie frumoasă, domnule Nolé. Apropo, nu cumva știți cînd se întoarce domnul Nadier?

I-am arătat cerul. Cred că a înțeles că am vrut să spun că numai destinul știe cînd anume va fi asta...

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri Științifico-Fantastice

cpsf.info

prelucrare & editor Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacţiile Ştiinţă şi tehnică
sau cei care au dat să continue CPŞF, au reuşit, cu multă dăruire, muncă şi cheltuială, aceşti entuziaşti.

Lor trebuie să le mulţumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecţie.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coolio
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email şi reparăm greşeala)

Bogate în vitamine, ele sînt hrănitoare și asigură organismului energia necesară

PREȚUL 1 LEU

41007

OCTOMBRIE 1966